

GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG BỐI CẢNH MỚI - TRÁCH NHIỆM VÀ SỨ MỆNH CỦA GIẢNG VIÊN TRƯỜNG ĐẢNG

Bùi Thị Kim Tuyền¹, Nguyễn Thị Hoa Mỹ²

¹Trường Chính trị tỉnh Phú Thọ

²Khoa Nhà nước và pháp luật, Trường Chính trị tỉnh Phú Thọ

Tóm tắt: Bối cảnh mới của đời sống chính trị – xã hội, nhất là quá trình chuyển đổi số quốc gia, sự bùng nổ thông tin, sự tác động mạnh mẽ của mạng xã hội và yêu cầu xây dựng, chỉnh đốn Đảng theo tinh thần Đại hội XIII đặt ra những yêu cầu cấp thiết đối với công tác giảng dạy lý luận chính trị ở hệ thống các Trường Đảng. Vai trò của giảng viên lý luận chính trị không chỉ dừng lại ở truyền đạt tri thức chính thống mà còn là chủ thể tham gia trực tiếp vào công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; định hướng nhận thức, củng cố niềm tin và hun đúc bản lĩnh chính trị cho học viên là đội ngũ cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị. Bài viết phân tích sâu những yêu cầu mới đặt ra đối với hoạt động giảng dạy lý luận chính trị, đồng thời luận giải trách nhiệm, sứ mệnh của giảng viên Trường Đảng trong tình hình mới. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất một số yêu cầu nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị trong bối cảnh mới, góp phần xây dựng đội ngũ giảng viên Trường Đảng “vững chính trị, giỏi chuyên môn, mẫu mực đạo đức, tinh thông phương pháp”, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình hiện nay.

Từ khóa: lý luận chính trị; giảng dạy lý luận chính trị; Trường Đảng; bối cảnh mới.

TEACHING POLITICAL THEORY IN THE NEW CONTEXT – RESPONSIBILITIES AND MISSION OF PARTY SCHOOL LECTURERS

Abstract: The new context of political–social life—especially the national digital transformation process, the explosion of information, the strong impact of social networks, and the requirements of Party building and rectification in the spirit of the 13th National Party Congress—poses urgent demands for the teaching of political theory in the system of Party schools. The role of political theory lecturers is no longer limited to transmitting orthodox knowledge, but they are also direct actors in protecting the Party’s ideological foundation, struggling against wrongful and hostile viewpoints; guiding cognition, consolidating faith, and fostering political steadfastness for learners, who are cadres and Party members within the political system. This article analyzes in depth the new requirements placed on the teaching of political theory, and clarifies the responsibilities and mission of Party school lecturers in the current situation. On that basis, the author proposes several requirements to improve the quality of political theory teaching in the new context, contributing to building a contingent of Party school lecturers who are “politically steadfast, professionally competent, ethically exemplary, and methodologically proficient,” meeting the demands of tasks in the present period.

Keywords: political theory; teaching political theory; Party school; new context.

Nhận bài: 15/10/2025

Phản biện: 09/11/2025

Duyệt đăng: 13/11/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ ra “Lý luận như cái kim chỉ nam, nó chỉ phương hướng cho chúng ta trong công việc thực tế. Không có lý luận thì lúng túng như nhắm mắt mà đi”; “Làm mà không có lý luận thì không khác gì đi mò trong đêm tối, vừa chậm chạp vừa hay vấp vấp”. Lý luận có vai trò đặc biệt quan trọng trong định hướng, dẫn dắt hoạt động thực tiễn trên tất cả lĩnh vực của đời sống xã hội. Vì vậy, học tập lý luận chính trị không những giúp cho người học có sự hiểu biết sâu sắc, đầy đủ, toàn diện hơn về chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước mà còn củng cố niềm tin và bản lĩnh chính trị, ý thức giai cấp và tinh thần yêu nước cho cán bộ, đảng viên; từ đó thúc đẩy cán bộ, đảng viên tự giác, tự nguyện, hăng hái hành động, thực hiện thắng lợi nhiệm vụ cách mạng do Đảng đề ra.

Để việc học tập lý luận chính trị đạt hiệu quả cao, cần nhìn nhận đúng vai trò và vị trí của người thầy giảng dạy lý luận – người dẫn dắt, định hướng trong công tác giáo dục tư tưởng chính trị. Trong bài nói chuyện với giáo viên, sinh viên và cán bộ, công nhân viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội ngày 21/10/1964, Người chỉ rõ: “Có gì vẻ vang hơn là nghề đào tạo những thế hệ sau này tích cực góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản? Người thầy giáo tốt - thầy giáo xứng đáng là thầy giáo - là người vẻ vang nhất. Dù là tên tuổi không được đăng trên báo, không được thưởng huân chương, song những người thầy giáo tốt là những người anh hùng vô danh... vì vậy nghề thầy giáo rất là quan trọng, rất là vẻ vang, ai có ý kiến không đúng về nghề thầy giáo, thì phải sửa chữa”. Người còn nói: “không có thầy giáo thì không có giáo dục... Không có giáo dục, không có cán bộ thì cũng không nói gì đến kinh tế, văn

hóa”. Muốn trở thành người hữu ích cho xã hội thì phải học tập và phải cấy trồng vào những người thầy tốt, thầy giỏi. Muốn nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị, góp phần xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước trong thời kỳ hội nhập với nhiều thời cơ và thách thức mới đan xen, thì đội ngũ những người thầy nói chung và những người thầy giảng dạy lý luận chính trị nói riêng cần phát huy vai trò, trách nhiệm của mình hơn nữa, xứng đáng với sự kính trọng, tôn vinh của xã hội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Bối cảnh mới và yêu cầu đặt ra đối với người giảng viên lý luận chính trị

Đất nước ta đang bước vào giai đoạn phát triển mới với nhiều thời cơ và thách thức đan xen. Quá trình toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế sâu rộng cùng với sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã và đang tạo nên những chuyển biến sâu sắc trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Chuyển đổi số trở thành xu thế tất yếu, mở ra không gian tri thức rộng lớn, đồng thời cũng đặt ra những vấn đề mới đối với công tác giáo dục và đào tạo nói chung, giáo dục lý luận chính trị nói riêng. Trong bối cảnh đó, người giảng viên lý luận chính trị không chỉ đối mặt với yêu cầu đổi mới về nội dung, phương pháp, mà còn phải thể hiện rõ vai trò dẫn dắt, định hướng tư tưởng và lan tỏa giá trị cách mạng trong môi trường thông tin đa chiều, biến động. Sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo và mạng xã hội đã làm thay đổi căn bản cách con người tiếp cận, xử lý và lan tỏa tri thức. Người học ngày nay không còn phụ thuộc hoàn toàn vào thầy cô, mà có thể tiếp cận vô vàn nguồn thông tin khác nhau chỉ qua vài thao tác. Trong môi trường ấy, vai trò của giảng viên lý luận chính trị không còn đơn thuần là “người truyền đạt kiến thức”, mà phải trở thành “người dẫn đường tri thức”, “người gạn đục khơi trong”, giúp học viên biết cách chọn lọc, phân tích và phản biện thông tin, hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng trước các luồng quan điểm trái chiều, sai lệch. Sự lan tỏa của những thông tin sai sự thật, xuyên tạc về Đảng, Nhà nước, lịch sử dân tộc, các giá trị xã hội chủ nghĩa trên không gian mạng đang ngày càng tinh vi, phức tạp, khiến công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trở thành nhiệm vụ vừa cấp bách, vừa lâu dài. Trong bối cảnh đó, giảng viên lý luận chính trị chính là những “chiến sĩ tiên phong” trên mặt trận tư tưởng – lý luận, cần được trang bị đầy đủ bản lĩnh chính trị, năng lực phân tích, phản biện và khả năng đấu tranh lý luận có sức thuyết phục.

Bên cạnh đó, yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và các nghị quyết của Trung ương (đặc biệt Nghị quyết số 71-NQ/TW) đặt ra cho giảng viên lý luận chính trị nhiệm vụ phải không ngừng tự học, tự rèn, tự đổi mới. Việc truyền thụ kiến thức lý luận không thể chỉ dừng ở “dạy cho nhớ”, mà phải hướng tới “dạy cho hiểu, cho tin, cho hành động”. Người giảng viên cần nắm chắc tinh thần, nội dung các nghị quyết của Đảng, vận dụng linh hoạt vào thực tiễn giảng dạy, gắn lý luận với đời sống chính trị, kinh tế, xã hội của đất nước và địa phương. Học viên ngày nay không chỉ muốn nghe lý thuyết, mà cần được thuyết phục bằng thực tiễn, bằng những dẫn chứng sống động, những câu chuyện có sức lay động và tính thuyết phục cao. Do đó, giảng viên lý luận chính trị phải thực sự là người “sống cùng thực tiễn”, có tầm nhìn sâu rộng, có khả năng phân tích thời sự chính trị trong nước và quốc tế, từ đó giúp học viên thấy rõ giá trị khoa học, tính thực tiễn và sức sống của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối đổi mới của Đảng trong bối cảnh hiện nay.

Một yêu cầu quan trọng khác của bối cảnh mới là năng lực chuyển đổi số trong giảng dạy. Việc ứng dụng công nghệ thông tin, học liệu số, phương tiện đa phương tiện trong giảng dạy lý luận chính trị không còn là xu hướng, mà là điều kiện bắt buộc. Giảng viên cần biết sử dụng linh hoạt các nền tảng trực tuyến, khai thác nguồn tư liệu điện tử, thiết kế bài giảng số, tạo không gian học tập tương tác và truyền cảm hứng cho học viên thông qua phương pháp dạy học tích cực. Trong thời đại số, người thầy không còn ở vị trí độc quyền về tri thức, nhưng lại có vai trò không thể thay thế trong việc định hướng tư tưởng, khơi dậy lý tưởng, lan tỏa giá trị chân – thiện – mỹ, giúp người học hình thành thái độ chính trị đúng đắn, niềm tin vững chắc vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội. Đồng thời, bối cảnh hội nhập quốc tế cũng đặt ra yêu cầu mới đối với người giảng viên lý luận chính trị trong việc mở rộng tầm nhìn, nâng cao khả năng so sánh, đối chiếu, phân tích các mô hình phát triển trên thế giới. Trong khi kiên định nền tảng tư tưởng của Đảng, giảng viên cũng cần có tư duy cởi mở, biết kế thừa tinh hoa nhân loại, cập nhật xu thế phát triển mới, để bài giảng vừa có tính khoa học, vừa mang hơi thở thời đại. Chỉ khi lý luận được soi chiếu bằng thực tiễn sinh động, và thực tiễn được dẫn dắt bằng lý luận đúng đắn, thì công tác giảng dạy lý luận chính trị mới thật sự thuyết phục, hấp dẫn và hiệu quả.

Ngoài ra, sự thay đổi về tâm lý, nhận thức và cách học của thế hệ trẻ cũng là một yếu tố quan trọng trong bối cảnh mới. Học viên hiện nay năng động, nhạy bén, nhưng cũng dễ bị tác động bởi thông tin đa chiều, dễ hoài nghi trước những vấn đề phức tạp của đời sống xã hội. Do đó, người thầy lý luận chính trị không thể giảng dạy theo lối độc thoại, áp đặt, mà cần đối thoại, gợi mở, chia sẻ, giúp học viên “tự giác tin” chứ không “bị buộc tin”. Muốn làm được điều đó, người thầy phải có phong cách sư phạm dân chủ, thân thiện, giàu tính thuyết phục, kết hợp hài hòa giữa lý luận và cảm xúc, giữa lý trí và trái tim, giữa khoa học và nghệ thuật truyền đạt.

2.2. Yêu cầu đặt ra đối với những người thầy giảng dạy lý luận chính trị hiện nay

Trở thành một giảng viên giỏi, không chỉ có lòng yêu nghề, tâm huyết với nghề mà còn là tấm gương trong cuộc sống, lao động, học tập, nghiên cứu, rèn luyện hết sức công phu và nghiêm túc. Bởi vì để dạy giỏi, một giáo viên ngoài những nội dung, phương pháp còn có một sự truyền cảm mà sự truyền cảm thì không chỉ là kỹ năng mà nó còn có từ trong tâm hồn và thể hiện ra ánh mắt của người thầy giáo. Những người thầy trong hệ thống Trường Đảng nói chung và Trường Chính trị tỉnh Phú Thọ nói riêng phải tích cực học tập, nghiên cứu nhiều về lý luận cách mạng, đem học vấn đó truyền lại cho đội ngũ cán bộ của mình, giúp cho người cán bộ hành trang cần thiết khi thực thi nhiệm vụ được giao, có được hiệu quả thiết thực, được quần chúng tín nhiệm. Trong bối cảnh hiện nay, trước những ảnh hưởng tiêu cực của nền kinh tế thị trường, nhiều giá trị bị chi phối, do đó người thầy phải biết giữ mình, tránh xa mọi cám dỗ tầm thường, giữ cho tâm hồn trong sáng, mọi hành vi phải nâng lên thành văn hóa trong đối nhân xử thế, từ việc nhỏ nhất đến việc lớn nhất. Nhiều biểu hiện tiêu cực trong giáo dục mà báo chí, phương tiện truyền thông đưa ra gần đây đã cảnh báo. Vì vậy, một số yêu cầu đặt ra đối với những người thầy giảng dạy lý luận chính trị hiện nay, đó là:

Một là, phải rèn luyện bản lĩnh chính trị và đạo đức cách mạng, văn hóa Trường Đảng

Là người tham gia vào công tác truyền bá nền tảng tư tưởng của Đảng, đòi hỏi người thầy phải luôn giữ vững bản lĩnh chính trị, kiên định và tuyệt đối tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, vào sự nghiệp đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo; đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, không dao động trước

khó khăn, thách thức, gương mẫu trong thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước. Tu dưỡng việc rèn luyện đạo đức cách mạng, vì chỉ có thể thấm nhuần đạo đức cách mạng mới có thể giảng dạy thành công về đạo đức cách mạng. Không có đạo đức cách mạng, không thấm nhuần lý luận chính trị mà dạy lý luận chính trị, dạy đạo đức cách mạng là khó thuyết phục. Đặc biệt, người Thầy giảng dạy lý luận còn phải phát huy tinh thần tự lực tự cường, thực hiện 7 dám: “dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách; dám hành động vì lợi ích chung”. Bên cạnh đó, phát huy truyền thống vẻ vang và làm giàu thêm bản sắc văn hoá trường Đảng: “Tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; cống hiến trong thực thi công vụ; cầu thị, sáng tạo, chất lượng trong đào tạo, nghiên cứu khoa học; kỷ cương nơi công sở; văn minh trong ứng xử”.

Hai là, phải trang bị kiến thức vững vàng

Đây chính là điều quan trọng nhất đối với những ai đang làm nghề giáo (nhất là giảng dạy lý luận chính trị cho cán bộ). Bởi nó chính là cái nền, yếu tố cơ bản tạo nên một tiết dạy thành công. Dù phương pháp dạy học có tích cực, hợp lý đến mấy, dù khả năng diễn đạt của thầy có lưu loát đến mấy nhưng nếu kiến thức không chính xác, không phong phú thì những yếu tố kia cũng không có cơ hội để phát huy. Kiến thức vững vàng của người giảng viên còn khiến cho học viên nê phục từ đó mới yên tâm, nghe theo, làm theo. Vì thế, phải thường xuyên cập nhật kiến thức mới: học từ tài liệu, học từ đồng nghiệp, từ chính học viên, phải tự phấn đấu, nỗ lực không ngừng, phải thấu hiểu sâu sắc lĩnh vực chuyên môn mà mình đảm nhận, luôn tìm tòi sáng tạo, phải tích cực học tập nâng cao trình độ.

Thứ ba, phải trau dồi kỹ năng sư phạm

Kỹ năng sư phạm của người thầy có được một phần là do bẩm sinh, nhưng chủ yếu là do sự khổ công rèn luyện để ngày càng hoàn thiện. Để trau dồi kỹ năng sư phạm, người thầy cần phải truyền cảm hứng những vấn đề mà mình có ý định trình bày tới học viên, phải sử dụng một cách linh hoạt ngôn ngữ hình thể, kết hợp nhuần nhuyễn các phương pháp giảng dạy truyền thống và hiện đại để phát huy tính tích cực của học viên, làm cho học viên phát huy được tính chủ động, sáng tạo, say mê trong học tập lý luận chính trị. Biết đánh thức tiềm năng trong mỗi người học, khơi dậy và

phát triển cái nội lực của người học. Người thầy trong xã hội hiện đại phải là người mở đường để học viên tự thân vận động nhiều hơn. Dạy cho người học biết tự học, tự nghiên cứu, tìm tòi, tra cứu phát hiện ra những điều mới mẻ, sáng tạo ra nhiều phương pháp học hiệu quả. Nghĩa là giúp người học phát triển trí tuệ tư duy, tiếp thu kiến thức một cách chủ động chứ không phải thụ động trong tiếp nhận tri thức.

Thứ tư, phải là tấm gương mẫu mực, trong sáng

Người thầy phải là người có lý tưởng cao đẹp, trong sáng về đạo đức, lối sống, giỏi về chuyên môn, nghiệp vụ, không ngừng rèn luyện trau dồi phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, của mình để xứng đáng là tấm gương mẫu mực, có uy tín trước học viên thì những lời giáo huấn của thầy mới có sức thuyết phục, phải là “tấm gương sáng cho học viên noi theo”. Người thầy giáo - người chiến sĩ cách mạng trên mặt trận văn hoá giáo dục chẳng những phải tự rèn luyện cho mình có đầy đủ những phẩm chất, chuẩn mực đạo đức mà còn phải luôn luôn thực hành qua từng lời nói, việc làm cụ thể của mình. Nếu “nói mà không làm” hoặc “nói một đằng làm một nẻo” thì không những làm giảm tác dụng, hiệu quả của giáo dục, mà ở góc độ nào đó còn là phản giáo dục, gây hậu quả khôn lường, ảnh hưởng không nhỏ tới uy tín của người thầy.

Dù xã hội luôn biến động, nhưng người thầy vẫn là những người được tôn vinh, kính

trọng, nghề thầy giáo vẫn là nghề cao quý trong những nghề cao quý. Để làm được điều đó, những người thầy lý luận chính trị phải vững tâm, hết lòng, hết sức với nghề mình đã chọn, không ngừng nghiên cứu, tu dưỡng, học tập, rèn luyện, cống hiến để làm tốt vai trò, nhiệm vụ của mình. Phải thật sự yêu quý nghề của mình, không ngại khó, không ngại khổ; vươn xa hơn về nhận thức, trình độ học vấn, “dưỡng tâm, luyện tầm” để xứng đáng với sứ mệnh vẻ vang và cao cả trong sự nghiệp trồng người, “trồng cán bộ”, xứng đáng với sự tôn vinh và niềm tin yêu của xã hội, xứng đáng là người thầy, người giảng viên Trường Đảng sáng chữ tâm, vẹn chữ tài, góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh chuyển đổi số, bùng nổ thông tin và sự chống phá ngày càng tinh vi trên không gian mạng, giảng dạy lý luận chính trị ở các Trường Đảng đứng trước cả thời cơ và thách thức mới. Bài viết đã làm rõ rằng giảng viên lý luận chính trị không chỉ là người truyền đạt tri thức kinh điển của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng, mà còn là “chiến sĩ tiên phong” trên mặt trận tư tưởng – lý luận, trực tiếp tham gia bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, định hướng nhận thức và hun đúc bản lĩnh chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia – Sự thật, H. 2011.

Quyết định số 5029-QĐ/HVCTQG ngày 26/10/2017 của Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, quy định về ứng xử văn hoá của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh và trường Chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.